



RAPORT Z EWALUACJI PROBLEMOWEJ: Efekty Zarządzanie

Zespół Szkół Publicznych - Szkoła Podstawowa we
Wróbliku Szlacheckim
Wróblik Szlachecki

Podkarpacki Kurator Oświaty
Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

Przebieg ewaluacji:

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole (lub placówce) przez wizytatorów do spraw ewaluacji. Raport z ewaluacji problemowej dotyczy jednego z przedstawionych poniżej obszarów.

Ewaluacja polega na zbieraniu i analizowaniu informacji:

- o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły (lub placówki) odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach),
- o procesach zachodzących w szkole lub placówce (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole (lub placówce), a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły (lub placówki) i przede wszystkim prowadzących do pożądaných efektów),
- o funkcjonowaniu szkoły lub placówki w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się),
- o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

Ewaluacja ma na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań zawartych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Szkoła lub placówka może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

- Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Opis metodologii:

Badanie zostało zrealizowane w dniach 03-01-2013 - 16-01-2013 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli Witold Wyskiel, Jadwiga Baran.

W trakcie ewaluacji w placówce zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł - dyrektora, uczących w szkole nauczycieli, innych pracowników, uczniów, rodziców, partnerów szkoły i przedstawicieli samorządu lokalnego. Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe (ankiety w wersji elektronicznej i papierowej), jakościowe (wywiady indywidualne, grupowe, obserwację i analizę źródeł zastanych). Zestawienie metod, technik doboru próby i liczby osób, które wzięły udział w badaniach znajduje się w tabeli poniżej.

Wywiady grupowe zostały przeprowadzone po realizacji i analizie ankiet, pełniąc wobec nich funkcję wyjaśniającą.

Kategoria badanych/źródła danych	Metoda/technika	Sposób doboru próby	Wielkość próby/liczba obserwowanych jednostek
Dyrektor szkoły	Indywidualny wywiad pogłębiony	nd	nd
	Ankieta elektroniczna (CAWI)	nd	nd
Nauczyciele	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Szkoła, w której pracuję"	Badanie na próbie pełnej	15
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Nauczyciele zróżnicowani pod względem stażu, nauczanego przedmiotu i pracy w zespołach zadaniowych oraz pedagog szkolny	10
Pracownicy niepedagogiczni	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Pracownicy inni niż nauczyciele	5
Uczniowie	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Moja szkoła"	Badanie na próbie pełnej uczniów klas rok niższych od najstarszych	14
	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Mój dzień"	Badanie na próbie pełnej uczniów najstarszych klas	12
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele trzech ostatnich roczników, dobrani losowo	9
Rodzice	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele rady rodziców i rad klasowych, reprezentujący różne roczniki oraz wszyscy chętni	9
	Ankieta audytoryjna (PAPI)	Badanie na próbie pełnej rodziców uczniów klas rok niższych od najstarszych	41
Partnerzy szkoły, przedstawiciele samorządu lokalnego	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele samorządu lokalnego i instytucji wskazanych przez dyrektora jako partnerzy	9
Obserwacja zajęć		Klasy trzecie i czwarte (szkoły podstawowe)	7
Obserwacja szkoły		Na zewnątrz, przed i po lekcjach, podczas przerw, podczas zajęć pozalekcyjnych	nd
Analiza danych zastanych			

Informacja o placówce

Nazwa placówki	Zespół Szkół Publicznych - Szkoła Podstawowa we Wróbliku Szlacheckim
Patron	ks. kard Stefan Wyszyński
Typ placówki	Szkoła podstawowa
Miejscowość	Wróblik Szlachecki
Ulica	Szkolna
Numer	5
Kod pocztowy	38-483
Urząd pocztowy	Wróblik Szlachecki
Telefon	134358127
Fax	
Www	zspwroblik.republika.pl
Regon	00119826300000
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	89
Oddziały	6
Nauczyciele pełnozatrudnieni	0
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	0
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	0
Średnia liczba uczących się w oddziale	14.83
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	
Województwo	PODKARPACKIE
Powiat	krośnieński
Gmina	Rymanów
Typ gminy	gmina miejsko-wiejska
Liczba mieszkańców	
Wysokość wydatków na oświatę	
Stopa bezrobocia	

Wprowadzenie: obraz placówki

Poniższy raport z ewaluacji zewnętrznej przedstawia efekty pracy Szkoły Podstawowej we Wróbliku Szlacheckim w zakresie analizy i zmian wyników sprawdzianu po VI klasie, opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu podstawy programowej, aktywności młodzieży oraz stopnia znajomości i przestrzegania przez nich norm społecznych. Prezentuje także informacje o współdziałaniu nauczycieli, sposobach prowadzenia i wykorzystywania wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz warunki lokalowe i wyposażenie szkoły.

Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Publicznych we Wróbliku Szlacheckim jest placówką publiczną. Organem prowadzącym jest Gmina Rymanów. Szkoła mieści się w nowym budynku oddanym do użytku w 2002 r. W jej skład wchodzi: punkt przedszkolny, dwie grupy oddziału przedszkolnego, trzy klasy edukacji wczesnoszkolnej oraz trzy klasy szkoły podstawowej. Do szkoły uczęszczają dzieci z dwóch wiosek z Wróblika Królewskiego i Wróblika Szlacheckiego należących do jednego obwodu. Odległość, którą pokonują dzieci, nie wymaga organizowania dowozu, ponieważ placówka położona jest w centrum wsi na granicy obu miejscowości.

Szkoła wyróżnia się estetyką budynku, przestronnymi, ukwieconymi korytarzami, na których wyznaczono miejsce na Kącik Patrona ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, wyeksponowano osiągnięcia uczniów z różnych dziedzin. Istotnym elementem dekoracyjnym są aktualizowane okolicznościowe wystroje szkolnych holów. Uczniowie mogą korzystać z dobrze wyposażonych klasopracowni, dwóch sal komputerowych, biblioteki, sklepiku szkolnego oraz zaplecza sportowego (dużej sali gimnastycznej, małej sali do gimnastyki korekcyjnej oraz zespołu boisk „Orlik”). Nauczyciele posiadają przylegające do pracowni gabinety na pomoce naukowe. Z zewnątrz budynek zdobią funkcjonalnie zaprojektowane tereny zieleni, w które wkomponowany został plac zabaw dla najmłodszych, „Zielona klasa” oraz kąciki rekreacyjne z ławeczkami.

Szkoła posiada swoje tradycje, corocznie organizowane są imprezy środowiskowe z okazji: Dnia Babci, Dnia Matki i Dnia Patrona. Ponadto uczniowie regularnie uczestniczą w spotkaniach szkół noszących imię ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Komańczy. Do tradycji należy także Ceremoniał Szkoły i przyznawanie wyróżniającym się uczniom kończącym gimnazjum statuetek Patrona Szkoły. Szkoła podejmuje różne inicjatywy na rzecz zaspakajania potrzeb lokalnego środowiska. Do najważniejszych należą akcje charytatywne „Pola Nadziei”, „I Ty zostań Św. Mikołajem”, „Dla dzieci Argentyny”.

Naczelnym mottem placówki są słowa: „Nie wystarczy urodzić się człowiekiem, trzeba jeszcze być człowiekiem”. Wyznacza ono zadania do pracy wychowawczej i daje uczniom podstawy do dobrego funkcjonowania we współczesnym świecie bez ztracania istotnych wartości pielęgnowanych w szkole, takich jak: tolerancja, udzielanie pomocy, solidarność, wolność.

Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych przez szkołę pozwala na realizowanie planów dotyczących wzbogacania bazy dydaktycznej i bieżące dofinansowanie wycieczek klasowych. Do ostatnio podjętych inicjatyw należą: sprzedaż stroików świątecznych, sianka przed Bożym Narodzeniem, kadzidla przed świętem Objawienia Pańskiego, organizowanie imprez środowiskowych, np. Pikniku Rodzinnego.

Szkoła to miejsce, gdzie wszyscy się znają, tworzą dobrą, rodzinną atmosferę, opartą na wzajemnym szacunku i akceptacji. Nauczyciele współpracują ze sobą, dzielą się doświadczeniem, pomagają sobie w sferze zawodowej i życiu prywatnym. Często korzystają ze wsparcia i motywacji dyrektora w działaniach na rzecz rozwoju szkoły. Rodzice współuczestniczą w życiu szkoły, angażują się w inicjatywy uczniów i nauczycieli, wspierają proces edukacyjny.

Zachęcamy do zapoznania się ze szczegółami zawartymi w raporcie.

Wyniki ewaluacji:

Obszar: Efekty

Wymaganie: *Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe*

Komentarz:

W Szkole Podstawowej we Wróbliku Szlacheckim na podstawie analiz wyników sprawdzianu prowadzonych na poziomie szkoły i w odniesieniu do pojedynczych uczniów, ustalany jest poziom opanowania przez uczniów sprawdzanych na egzaminie umiejętności. Formułowane na podstawie analiz wnioski są priorytetem w działaniach nauczycieli ale nie przekładają się na zauważalny wzrost wyniku sprawdzianu.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o średnim poziomie spełnienia tego wymagania.

W szkole **podejmuje się próby ilościowej i jakościowej analizy wyników sprawdzianu po VI klasie.** Wynika to z wywiadu z dyrektorem i nauczycielami oraz analizy dokumentacji. Analizy prowadzone są na poziomie zespołów klasowych oraz pojedynczych uczniów. Dyrektor i nauczyciele zgodnie twierdzą, że analiza każdej części egzaminu dokonywana jest indywidualnie przez poszczególnych nauczycieli oraz w zespołach przedmiotowych, a wnioski przedstawiane są na Radzie Pedagogicznej. Ponadto, wg dyrektora, rezultaty analiz w postaci rekomendacji otrzymują uczniowie i rodzice. Analizie ilościowej podlegają: wyniki staninowe i średnie wyniki punktowe uzyskane przez uczniów oraz wynik szkoły w odniesieniu do wyników gminy, powiatu, województwa, OKE i kraju. W trakcie analizy brane są pod uwagę: wynik średni, modalna, mediana, wynik maksymalny i minimalny, rozstęp, odchylenie standardowe, przedział wyników typowych oraz współczynnik łatwości testu i poszczególnych zadań.

Z wypowiedzi dyrektora i dokumentacji wynika, że przedmiotem analizy jakościowej jest stopień opanowania przez uczniów umiejętności wynikających ze standardów egzaminacyjnych oraz umiejętności i wiadomości sprawdzanych poszczególnymi zadaniami według przedmiotów. Analizowana jest kartoteka testu, łatwość wszystkich zadań, identyfikowane są umiejętności badane przez poszczególne zadania oraz wskazywane są grupy umiejętności bardzo dobrze opanowanych (łatwość powyżej 70%), dobrze opanowanych (50 - 70%), słabo opanowanych (30-50%) i bardzo słabo opanowanych (poniżej 30%). Ponadto analizuje się wpływ na wynik egzaminu czynników kontekstowych indywidualnych dla każdego ucznia oraz czynników środowiskowych i szkolnych.

Większość ankietowanych nauczycieli (14/15) jest zdania, że otrzymują pełną informację o wnioskach z analizy wyników sprawdzianu po VI klasie.

Istotnym jest fakt, że **celem prowadzonych analiz jest uzyskanie informacji o efektach pracy szkoły, rozpoznanie potencjału i możliwości uczniów oraz dokonanie oceny poziomu opanowania sprawdzanych umiejętności.** Twierdzą tak dyrektor i uczestniczący w wywiadzie nauczyciele. Ponadto, zdaniem dyrektora, analiza daje wiedzę na temat mocnych i słabych stron kształcenia, skuteczności przyjętych kierunków pracy oraz umożliwia korygowanie stosowanych metod nauczania. Jej wyniki są podstawą opracowywania programów naprawczych i modyfikowania planów nauczycielskich, a także dokonywania zmian w ofercie zajęć pozalekcyjnych. Jego zdaniem, wyniki analizy służą także rodzicom, ponieważ stanowią dla nich informację o dziecku, o jego postępie i trudnościach oraz pokazują, jak pracować z dziećmi w domu.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnienie wymagania jest **wdrażanie w szkole wniosków wynikających z prowadzonych analiz.** Ankietowani nauczyciele (15) wśród przykładów wykorzystania w swojej pracy wniosków z analizy wyników egzaminów najczęściej wskazują na:

- zwiększenie częstotliwości występowania na zajęciach zadań sprawdzających słabiej opanowane umiejętności (13 nauczycieli),
- doskonalenie i modyfikację metod i form nauczania (9),
- wdrażanie ich w różnych formach na lekcjach (9),
- powołanie dodatkowych zajęć (6),

- modyfikację planów dydaktycznych (5),
- planowanie pracy zespołów przedmiotowych (4),
- indywidualizację pracy z uczniem (3),
- opracowywanie programów naprawczych (3).

Dyrektor w wywiadzie podaje przykłady wdrożonych w ostatnich dwóch latach wniosków pochodzących z analiz wyników sprawdzianu. Jego zdaniem przykładowe sformułowane i wdrożone wnioski brzmiały:

- absolwenci szkoły podstawowej osiągnęli bardzo słaby wynik (o 15% niższy od średniej krajowej) w standardzie rozumowanie,
- uczniowie mają problemy z czytaniem ze zrozumieniem,
- uczniowie popełniają liczne błędy językowe, ortograficzne i rachunkowe,
- niektórzy uczniowie mają problemy z nauką,
- stwarzać uczniom zdolnym możliwości rozwoju.

Ich wdrażanie, wg dyrektora, odbywało się m.in. poprzez:

- zorganizowanie zajęć wyrównawczych z matematyki na których uczniowie samodzielnie lub w grupach rozwiązują zagadki i łamigłówki logiczne, poznają różne strategie rozwiązywania zadań i problemów, doskonalą umiejętności rachunkowe oraz rozwiązują ciekawe zadania tekstowe,
- wprowadzenie ćwiczeń polegających na wyszukiwaniu informacji, dokładnym analizowaniu tekstów kultury, publicystycznych, popularnonaukowych oraz objaśnianiu ich treści w celu przygotowania uczniów do krytycznego i dojrzałego ich odbioru, a także ćwiczeń kształcących umiejętność wnioskowania na podstawie przeczytanego tekstu,
- czytanie przez uczniów w czasie lekcji treści poleceń oraz tekstów zadań,
- aktualizowanie gazetki ściennej i zamieszczanie w niej ciekawych artykułów o tematyce przyrodniczej,
- publikowanie w gazetce „Wróbliczek” ciekawych artykułów z życia szkoły redagowanych przez uczniów,
- dbanie przez wszystkich nauczycieli o poprawność stylistyczną, językową i ortograficzną wypowiedzi uczniów oraz poprawność, staranność i precyzyjność wykonywanych obliczeń,
- zorganizowanie zajęć wyrównawczych z matematyki, języka polskiego, języka angielskiego,
- zorganizowanie kółek przedmiotowych (j. angielski, matematyka, informatyka, j. polski) oraz plastycznego, recytatorskiego, teatralnego, filmowego, kabaretowego i sportowego.

Ważnym w ustaleniu poziomu spełniania wymagania jest fakt, że **wdrażane wnioski wynikające z analiz wyników sprawdzianu nie przekładają się na wzrost efektów kształcenia**. Dostrzegane jest to przez uczestników badań (dyrektora, nauczycieli, partnerów szkoły) oraz wynika z analizy dokumentacji. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie twierdzą, że efekty kształcenia w szkole są zróżnicowane w zależności od roku i grupy uczniów. W poprzednim roku szkolnym „szóstoklasiści napisali sprawdzian tak, że tak słabego wyniku nie mieliśmy nigdy”, a wynik był niski na tle gminy i województwa. Dyrektor i nauczyciele do działań, które są przez nich podejmowane w celu wzrostu efektów kształcenia zaliczają m.in.: prowadzenie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych (dla uczniów uzdolnionych i zainteresowanych proponowaną tematyką), zajęć wyrównawczych, zajęć przygotowujących do egzaminu, odpowiedni dobór zadań i ćwiczeń doskonalących słabo opanowane umiejętności, dostosowywanie zadań do możliwości uczniów, zacieśnienie współpracy z rodzicami. Ponadto dyrektor wskazuje na: modyfikowane i dobierane odpowiednich form i metod pracy, wdrażanie programów naprawczych, motywowanie uczniów do nauki poprzez stosowanie nagród, pochwał oraz wspomaganie uczniów w planowaniu i organizowaniu nauki własnej (np. ćwiczenia pamięci, mnemotechnika, ćwiczenia z koncentracji uwagi). Natomiast katalog podejmowanych działań poszerzają o: uczenie strategii rozwiązywania zadań, zwiększenie ilości próbnych sprawdzianów, przekazywanie uczniom dodatkowych zadań do samodzielnego ćwiczenia słabiej opanowanych umiejętności, organizowanie konkursów wewnętrznych oraz modyfikowanie planów pracy dydaktycznej.

W opinii partnerów efekty kształcenia są na dobrym poziomie, a szkoła wykorzystuje możliwości uczniów i kompleksowo rozwija dzieci. Ich zdaniem wynik egzaminacyjny plasuje szkołę, w porównaniu z innymi w gminie, w tzw. „złotym środku”, ale biorąc pod uwagę czynniki środowiskowe (niski poziom wykształcenia rodziców, bezrobocie) jest on satysfakcjonujący („trzeba popatrzeć jakie społeczeństwo mamy i co można z tego wyciągnąć” „jak są talenty to jest łatwiej, w mniejszej grupie trudniej jest o perełki”). Wypowiadający się twierdzą, że o efektach kształcenia świadczą wyniki osiągane w różnorodnych konkursach i zawodach (muzycznych, plastycznych, literackich, sportowych, strażackich), prowadzone różnorodne akcje charytatywne (na rzecz hospicjum w Krośnie, WOŚP, dzieci z Argentyny), działania społeczne, projekty młodzieżowe, prezentacje chemiczne, świetnie działający kabaret „widać bardzo dobrą współpracę między szkołą a młodzieżą”. Ich zdaniem docenieniem sukcesów sportowych szkoły był wybór jej drużyny do reprezentowania Podkarpacia na turnieju piłkarskim w Użgorodzie na Ukrainie.

W analizowanej dokumentacji nie jest widoczny wzrost efektów kształcenia w ostatnich latach mierzony wynikami sprawdzianu zewnętrznego. Wynik sprawdzianu w 2010 roku mieścił się w 4 stanie, w 2011 w 5, a w 2012 w 3

staninie. Zauważalny jest zmienny średni poziom opanowania umiejętności sprawdzanych na sprawdzianie w poszczególnych standardach, który nie przekroczył jednak w ostatnim roku 70% (z wyjątkiem standardu korzystanie z informacji - 73%) i nie wykazuje zdecydowanej tendencji wzrostowej. W ostatnim roku standardy czytanie, rozumowanie i wykorzystywanie wiedzy w praktyce opanowane były na poziomie niższym niż 50%.

Poziom spełniania wymagania: C

Wymaganie: *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności*

Komentarz:

Uczący się w Szkole Podstawowej we Wróbliku Szlacheckim nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej. W szkole analizuje się osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych, a z przeprowadzanych analiz formułuje się wnioski do dalszej pracy. Wypracowane wnioski wdrażane są przez nauczycieli, jednak nie przekładają się na systematyczny wzrost efektów kształcenia.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o średnim poziomie spełnienia tego wymagania.

Wszyscy ankietowani nauczyciele (15) są zdania, że ich **uczniowie, w poprzednim roku szkolnym, opanowali wiadomości i umiejętności opisane w podstawie programowej**. W skali 8 stopniowej, w której 1 oznacza niewielki poziom opanowania, a 8 poziom wysoki, dominuje wartość 7 (9 nauczycieli). Z analizy dokumentacji wynika, że w okresie ostatnich 2 lat wszyscy uczniowie uzyskiwali promocję. Efekty kształcenia mierzone wynikami sprawdzianu są zróżnicowane. Poziom opanowania umiejętności opisanych w standardach egzaminacyjnych w ostatnich trzech latach przedstawia się następująco:

- czytanie 72% w 2010, 85% w 2011 roku i 49% w 2012 roku,
- pisanie 46% w 2010, 44% w 2011 roku i 53% w 2012 roku,
- rozumowanie 51% w 2010, 72% w 2011 i 38% w 2012 roku,
- korzystanie z informacji 54% w 2010, 64% w roku 2011 i 73 % w 2012 roku,
- wykorzystanie wiedzy w praktyce 51% w 2010, 52% w 2011 i 41% w 2012 roku.

Istotnym jest, że **osiągnięcia wszystkich uczniów są analizowane**. Takiego zdania są dyrektor i większość ankietowanych nauczycieli (14/15) oraz wynika to z analizowanej dokumentacji. Wśród wymienianych przez nich przykładów analiz można wskazać m.in.: analizy bieżących sprawdzianów, testów i odpowiedzi ustnych, diagnozy na wejściu i na zakończenie roku, analizy ocen uczniów, analizy próbnych sprawdzianów, analizy sukcesów uczniów w konkursach przedmiotowych i artystycznych, zawodach sportowych oraz analizy frekwencji. Ponadto nauczyciele zwracają uwagę na analizy wyników przeprowadzanych obserwacji, analizy aktywności uczniów, analizy zadań domowych i wytworów uczniów, a dyrektor na analizy wyników klasyfikacji śródrocznej i rocznej, badanie osiągnięć uczniów (tzw. „Sesje z Plusem”) oraz testy sprawnościowe na lekcjach wychowania fizycznego. Zdaniem dyrektora prowadzi się także analizę zachowań uczniów pod kątem problemów wychowawczych. Analiz osiągnięć uczniów dokonują indywidualnie nauczyciele i wychowawcy, zespoły przedmiotowe, rada pedagogiczna oraz on sam.

Należy podkreślić, że wg dyrektora i uczestniczących w wywiadzie nauczycieli **szkoła analizując osiągnięcia szkolne uczniów uwzględnia ich możliwości rozwojowe**. Wg dyrektora źródłem wiedzy o możliwościach uczniów są m.in.: informacje o dojrzałości szkolnej, oceny opisowe w klasach I – III, wyniki diagnozy na koniec I etapu edukacyjnego (OBUT - „Teścik trzecioklasisty”), diagnozy wstępne z matematyki w klasie IV, wyniki sprawdzianów próbnych oraz sprawdzianu po VI klasie, wyniki konkursów przedmiotowych, artystycznych, sportowych, wyniki testów sprawnościowych przeprowadzanych na lekcjach wychowania fizycznego, obserwacje prowadzone przez nauczycieli na lekcjach, zajęciach pozalekcyjnych, uroczystościach szkolnych i wycieczkach, opinie otrzymane z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, informacje od rodziców, innych nauczycieli i samych uczniów.

Wg dyrektora i nauczycieli diagnoza potrzeb i możliwości uczniów, analiza opinii Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej oraz zawartych w nich wskazówek i zaleceń pozwala na dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz form pracy (wydłużenie czasu pracy, różnicowanie zadań, stosowanie testów wielopoziomowych, różnicowanie formy sprawdzania wiedzy i umiejętności) do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Wg nich przy ustalaniu ocen ucznia bierze się pod uwagę jego sytuację rodzinną i zdrowotną oraz wkład pracy, a w ocenie z wychowania fizycznego zaangażowanie, wysiłki oraz

czynione postępy „oceniają efekty pracy uczniów w kontekście ich możliwości”. Zdaniem nauczycieli możliwości uczniów są brane pod uwagę np. przy wyborze uczniów do drużyny sportowej reprezentującej szkołę czy przydzielaniu zadań w trakcie przygotowywania programów artystycznych. Wg nich znajomość możliwości rozwojowych wychowanków pozwala na planowanie indywidualnej pracy z uczniem, zajęć wyrównawczych dla dzieci z trudnościami, a także zajęć dla uczniów zdolnych rozwijających ich zainteresowania oraz przygotowujących do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Kolejnym argumentem świadczącym o średnim poziomie spełnienia wymagania jest **formułowanie w szkole wniosków z analizy osiągnięć uczniów oraz dostrzeganie możliwości uzyskiwania przez nich lepszych wyników**. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie są zdania, że z analizy osiągnięć uczniów wynika m.in.: słabe opanowanie umiejętności wyszukiwania informacji w tekście i liczenia w pamięci w klasach młodszych, słabe opanowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem, logicznego rozumowania, wykorzystania wiedzy w praktyce, nieopanowanie pojęć związanych z wiedzą o języku (mianownik, dopełniacz itp.), niestaranność zapisu rozwiązań zadań oraz niepoprawność wypowiedzi pod względem językowym.

Uczniowie uczestniczący w wywiadzie uważają, że nauczyciele wierzą w ich możliwości. Ich zdaniem okazują to m.in. poprzez: umożliwianie poprawy ocen („oni po prostu wiedzą, że jeżeli robi się błąd to da się go potem naprawić”), prowadzenie kółek zainteresowań z wszystkich przedmiotów i zajęć wyrównawczych, organizowanie i zachęcanie do udziału w konkursach, umożliwianie odnoszenia sukcesów w sporcie poprzez udział w zawodach jak i prowadzenie gier zespołowych na przerwach oraz chwalenie ich osiągnięć „nauczyciele nie są wcale źli tylko nam pomagają, wspierają nas”. Uczniowie twierdzą, że nie zdarza się, by nauczyciele okazywali brak wiary w ich możliwości.

Również większość ankietowanych rodziców (35/41) jest zdania, że nauczyciele wierzą w możliwości uczniów (raczej tak - 29, zdecydowanie tak - 6), przeciwnego zdania jest 6 ankietowanych. Podobnego zdania są rodzice uczestniczący w wywiadzie. Ich zdaniem nauczyciele okazują wiarę w możliwości uczniów poprzez m.in. zachęcanie do pracy pozalekcyjnej, proponowanie i umożliwianie poprawy ocen i sprawdzianów, prowadzenie dodatkowych zajęć, dodatkową, indywidualną pracę z dzieckiem wymagającym pomocy („nauczyciele starają się mieć czas dla wszystkich”), chwalenie, wspieranie na lekcjach, angażowanie wszystkich dzieci do występów artystycznych, do udziału w konkursach („nauczyciele starają się podnosić dzieci na duchu i zachęcają ich do działania”). Wg nich nie zdarza się, by nauczyciele okazywali brak wiary w możliwości ich dzieci.

Wg wszystkich ankietowanych nauczycieli (15) ich uczniowie uzyskują lepsze wyniki, przejawiają własną inicjatywę, są zaangażowani i aktywni, jak również mają chęć do nauki i w większości są zdyscyplinowani.

Ważne jest, że **w szkole wdraża się wnioski z analizy osiągnięć uczniów**. Uważają tak dyrektor i uczestniczący w wywiadzie nauczyciele. Dyrektor w wywiadzie przedstawia przykłady wykorzystanych wniosków oraz wskazuje, w jaki sposób są one wdrażane. Jego zdaniem wnioski realizowane są poprzez:

- zwiększenie ilości ćwiczeń doskonalących ortografię i interpunkcję,
- wprowadzenie regularnych ćwiczeń w redagowaniu krótkich i dłuższych form wypowiedzi,
- wprowadzenie na każdym przedmiocie ćwiczeń doskonalących technikę czytania ze zrozumieniem,
- zwracanie większej uwagi na poprawność i staranność wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- zwiększenie ilości ćwiczeń i problemowych zadań tekstowych utrwalających pojęcie skali i zamianę jednostek,
- usprawnianie i doskonalenie umiejętności uczniów, które w trakcie badań diagnostycznych wypadły najslabiej,
- rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, konkursów, turniejów,
- motywowanie uczniów do systematycznego i aktywnego uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych oraz udziału w różnorodnych konkursach przedmiotowych i artystycznych.

Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie twierdzą, że wdrażając wnioski z analizy osiągnięć uczniów częściej stosują pracę w grupach, modyfikują metody pracy oraz prowadzą zajęcia dodatkowe. W celu poprawy umiejętności czytania ze zrozumieniem zwracają uwagę na głośne czytanie poleceń do ćwiczeń, rozwiązywanie dużej liczby krzyżówek, rebusów, zagadek, samodzielne czytanie instrukcji do doświadczeń oraz ich przeprowadzanie, zapisywanie spostrzeżeń i wyciąganie wniosków. Ponadto w celu zachęcania do czytania wydawana jest gazetka szkolna oraz publikowane są ciekawe artykuły na gazetkach ściennych „by uczniowie doświadczyli, że czytanie jest przyjemne”. Ich zdaniem wniosek dotyczący nieopanowania umiejętności pisania rozprawki wdrażany był poprzez dokładne omówienie schematu budowy rozprawki oraz zachęcanie do czytania lektur i włączenie w te działania rodziców, a także dodatkowe ćwiczenia w pisaniu poszczególnych elementów jak i całej rozprawki. Wg nich po stwierdzeniu, że uczniowie mają trudności z rozwiązywaniem zadań wymagających zaplanowania i opisu przebiegu doświadczenia zwiększono ilość doświadczeń projektowanych i samodzielnie przeprowadzanych oraz opisywanych przez uczniów. Natomiast stosowanie różnorodnych metod wizualizacji (eksponowanie na planszach, zapisywanie kolorem, otaczanie ramką), służy lepszemu opanowaniu niezbędnych wzorów i pojęć.

Istotnym w ustaleniu poziomu spełniania wymagania na poziomie średnim jest to, że **wdrażanie wniosków nie przekłada się na systematyczny wzrost efektów kształcenia**. Wynika to z analizowanej dokumentacji. Inaczej postrzega to dyrektor. Wg niego, ze sformułowanych wniosków wynikało, że należy położyć nacisk na pracę z uczniem zdolnym oraz, w celu podwyższenia poziomu wiedzy i umiejętności, motywować uczniów do samokształcenia, rozwoju intelektualnego i poszerzania zainteresowań. Efektem podjętych działań jest tytuł finalisty Ogólnopolskiego Konkursu Przedmiotowego z języka angielskiego "Albus" ucznia kl. IV. Inny wniosek dotyczył wdrażania uczniów klasy szóstej do pracy z testem tak, by uważnie czytali polecenia, potrafili znaleźć potrzebne informacje i właściwie wykorzystywali czas. Dzięki zorganizowaniu zajęć dodatkowych z matematyki i języka polskiego przygotowujących do sprawdzianu uczniowie dokładniej czytają polecenia, lepiej planują pracę z arkuszem, ćwiczą różnorodne metody rozwiązywania zadań i problemów oraz mają okazję do uzupełniania ewentualnych braków w wiedzy.

Podawane przez dyrektora przykłady nie przekładają się na ogólne wyniki sprawdzianu po VI klasie. Na podstawie udostępnionej dokumentacji można stwierdzić, że ogólny wynik szkoły w sprawdzianie zewnętrznym w ostatnich latach nie wykazuje trwałej tendencji wzrostowej. Wynik sprawdzianu w 2010 roku mieścił się w 4 staninie, w 2011 w 5, a w 2012 w 3 staninie. Chociaż wzrasta poziom opanowania niektórych z badanych umiejętności (np. pisanie, czy korzystanie z informacji), to nie przekroczył on jednak w ostatnim roku poziomu 70% (z wyjątkiem standardu korzystanie z informacji). W ostatnich kilku latach umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce i pisania opanowana była na poziomie ok. 50%.

Poziom spełniania wymagania: C

Wymaganie: *Uczniowie są aktywni*

Komentarz:

Uczniowie są zaangażowani w zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne organizowane przez szkołę. Podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły. Szkoła realizuje działania zainicjowane przez uczących się.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Na temat **zaangażowania uczniów w zajęcia organizowane przez szkołę** wypowiedzieli się nauczyciele (ankieta i wywiad), rodzice uczniów klas V i VI (ankieta) oraz sami uczniowie klas V i VI. Również podczas obserwacji zajęć zwracano uwagę na ten problem. Większość ankietowanych uczniów (10/14) jest zdania, że prawie wszystkie i duża część zajęć (choć nie wszystkie) są dla nich wciągające i ich angażują. Podobnego zdania są uczniowie, którzy oceniając zajęcia w dniu badania uważają, że duża część lekcji choć nie wszystkie oraz wszystkie i prawie wszystkie zajęcia (11/12) są dla nich wciągające i bardzo ich angażują.

Również ankietowani rodzice stwierdzają, że ich dziecko chętnie angażuje się w zajęcia w szkole (36/41). Zdaniem ankietowanych nauczycieli uczniowie są aktywni. Dokonując oceny stopnia zaangażowania uczniów podczas zajęć w skali ośmiostopniowej (gdzie 1 wskazuje na zdecydowane niezaangażowanie a 8 na zdecydowane zaangażowanie), dominują wartości skrajne 7 wybrało 7 osób, 8 wybrało 8 osób. Jako przykłady angażowania się uczniów podczas zajęć podali:

- podejmują dyskusje na wybrany temat lub omawiane zagadnienie, zadają ciekawe pytania, przygotowują i uzasadniają odpowiedzi – 7,
- chętnie zgłaszają się do odpowiedzi - 6,
- angażują się podczas pracy w grupach i zespołach - 6,
- chętnie i z zaangażowaniem wykonują powierzone im zadania i prace dodatkowe (zajmują się hodowlą klasowych zwierząt i roślin, wykonują albumy np. ze zwierzętami i roślinami, rysują komiksy, piszą własne teksty literackie, przygotowują drzewa genealogiczne, opiekują się kącikiem przyrody) - 6,
- przygotowują pomoce dydaktyczne, ekspozycje – 6,
- przygotowują dodatkowe prace typu: referaty, prezentacje multimedialne -5,
- zgłaszają swoją chęć uczestnictwa w konkursach klasowych, szkolnych i pozaszkolnych - 5,
- czynnie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych - 3,
- wyszukują informacje z różnych źródeł i przedstawiają je, przytaczają ciekawostki przyrodnicze lub historyczne związane z omawianym tematem lekcji - 4,

- pod nadzorem nauczycieli przeprowadzają doświadczenia, czytają teksty z podziałem na role, odgrywają scenki, biorą udział w zabawach i grach dydaktycznych, włączają się w prowadzenie zajęć (prowadzą rozgrzewkę na lekcjach wychowania fizycznego).

Podczas wywiadu nauczyciele dodali szereg przykładów podejmowanych działań, celem zwiększenia aktywności uczniów. Są to: pochwały słowne, oceny za aktywność w czasie lekcji, punkty dodatnie, wykorzystywanie aktywnych metod pracy, prezentacji, pomocy dydaktycznych, wykorzystywanie gier dydaktycznych, językowych, zachęcanie uczniów do uczestnictwa w konkursach, zajęciach dodatkowych, w akcjach charytatywnych, nagradzanie uczniów za osiągnięcia dydaktyczne, sukcesy osiągane podczas konkursów, zawodów i olimpiad, prezentowanie wyników uczniów w szkolnej gablocie, w wydawanej cyklicznie gazecie szkolnej, na stronie internetowej oraz na apelach i zebraniach rodziców.

Podczas prowadzonych obserwacji lekcji wszyscy uczniowie byli bardzo zaangażowani, wykonywali zadania wskazane przez nauczycieli z wykorzystaniem różnorodnych pomocy dydaktycznych, chętnie odpowiadali na zadawane im pytania, pracowali w grupach, bawili się podczas zabawy ruchowej. Aktywność uczniów związana była z działaniami nauczyciela.

Uczniowie są **zaangażowani w zajęcia pozalekcyjne organizowane przez szkołę**. Potwierdzają to zbieżne wypowiedzi nauczycieli, rodziców i uczniów. Ankietowani uczniowie wyrażają opinię, że prawie wszystkie lub wszystkie zajęcia oraz duża ich część bardzo ich angażuje (12/14). Natomiast ankietowani uczniowie w dniu badania nie wyrażają jednomyślnego stanowiska na temat prowadzonych w ich szkole zajęć pozalekcyjnych. Ich zdaniem: wszystkie lub niemal wszystkie oraz duża część zajęć (5/8) jest dla nich wciągająca i angażuje ich, 3 osoby uważają, że tylko niektóre zajęcia są wciągające, ale zdarza się to dość rzadko, 4 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie. W opinii ankietowanych rodziców ich dzieci chętnie chodzą na zajęcia pozalekcyjne (31/41).

Ankietowani nauczyciele uważają, że uczniowie są aktywni a dokonując oceny stopnia zaangażowania uczniów w zajęcia pozalekcyjne w skali ośmiostopniowej (gdzie 1 określa zdecydowanie niezaangażowanie, a 8 zdecydowanie zaangażowanie) wskazują na wartości skrajne. Podano następujące wskazania: 7 wybrało 5 osób, 8 wybrało 8 osób. Jako przykłady angażowania się w uczniów w zajęcia pozalekcyjne nauczyciele podali:

- przygotowują się do zawodów sportowych, konkursów np. przedmiotowych, artystycznych, szkolnych, gminnych, powiatowych, wojewódzkich i międzynarodowych – 11,
- angażują się w akcje charytatywne: zbiórka pieniędzy dla dzieci z Argentyny, WOŚP, „Poła nadziei”, „Góra Grosza”, „I ty możesz zostać świętym Mikołajem”, zbiórka plastikowych nakrętek, sprzedaż sianka i kredy, zbiórka zabawek i przyborów szkolnych dla Domu Dziecka, wykonywanie stroików świątecznych – 10,
- tworzą gazetki tematyczne, ścienne, klasowe i Samorządu Szkolnego, redagują teksty do gazetki szkolnej "Wróbliczek", prowadzą stronę internetową szkoły oraz kroniki klasowe – 6,
- chętnie uczestniczą z zajęciach, podają propozycje i tematykę, przygotowują pomoce przydatne podczas prowadzenia zajęć, (materiały na gazetki tematyczne) -3,
- angażują się w organizację pikników, imprez i akademii środowiskowych (np. piknik "To już lato" zorganizowany przez GOK w Rymanowie, Piknik Rodzinny),
- organizują wielorakie konkursy np. turniej wiedzy "Nasz Patron",
- uczestniczą w akcjach proekologicznych (zbiórka zużytych baterii, makulatury, sprzątanie świata, zbiórka żołądki i kasztanów dla zwierząt,
- przygotowują propozycje zabaw na uroczystości szkolne, opracowują scenariusze, przygotowują rekwizyty i scenografię, tworzą scenariusze filmów.

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektora (wywiad), nauczycieli (ankieta i wywiad grupowy), uczniów, rodziców i partnerów szkoły (wywiady grupowe) można uznać, że **uczniowie podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły**.

Dyrektor poinformował, że uczniowie na bieżąco uczestniczą w aktualizacji strony internetowej szkoły, (przekazują relację z ważniejszych wydarzeń z życia szkoły, dostarczają wykonane przez siebie zdjęcia z rajdów, wycieczek, szkolnych imprez i uroczystości), uczniowie kl. V na kółku informatycznym pracują nad stroną internetową swojej klasy. Wydawana jest szkolna gazetka „Wróbliczek” redagowana przez uczniów. Od 2007 r. z inicjatywy uczniów odbywają się szkolne pokazy z fizyki (dla kl. IV-VI przygotowywane przez uczniów klasy III gimnazjum). Od 2010 r. z inicjatywy uczniów odbywają się szkolne pokazy z fizyki (dla kl. I-III szkoły podstawowej organizowane przez uczniów klasy II gimnazjum). Od lutego 2010 r. działa kółko filmowe (nakręcono 3 pełnometrażowe filmy fabularne na podstawie autorskich scenariuszy uczniów). Uczniowie chętnie włączają się w akcje charytatywne, takie jak: „Pomoc dzieciom z Argentyny” (inicjatywa uczniów z tej szkoły), WOŚP, „Poła Nadziei”, „Góra Grosza” itp.

Z inicjatywy uczniów zorganizowano zbiórkę książek i bajek dla szkolnej biblioteki (zebrano ponad 100 egzemplarzy). Uczniowie reprezentują szkołę w zawodach sportowych, międzyszkolnych, gminnych i powiatowych. Z powodzeniem uczestniczą w konkursach artystycznych (plastycznych, wokalnych – np. „Aleją Gwiazd”, kabaretowych – „Mikołajki Teatralne” w Krośnie, recytatorskich).

Te same przykłady podali nauczyciele, którzy zgodnie wyrazili pogląd, że działania na rzecz własnego rozwoju podejmują w zasadzie wszyscy uczniowie. Podali również szereg innych przykładów uczniowskich inicjatyw. Do najczęściej wymienianych należą: przygotowywanie uroczystości szkolnych (np. z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dzień Matki, Piknik Rodzinny), dyskotek, poczty walentynkowej, organizacja festynów dochodowych na rzecz szkoły, zabawa choinkowa, na której organizują zabawy dla dzieci spoza szkoły oraz loterie i inne atrakcje dla rodziców, opiekunów i osób towarzyszących, sprzedaż stroików wielkanocnych i na Boże Narodzenie, zniczy, praca w Samorządzie Szkolnym i organizacjach działających na terenie szkoły - koło PCK, PTSM, Spółdzielni Uczniowskiej "Zuzia". Nauczyciele poinformowali również, że szkoła pomaga uczniom planować własny rozwój w dłuższej perspektywie, w tym celu prowadzi szereg tematów na lekcjach wychowawczych, uczniowie określają swoje predyspozycje zawodowe, zdolności i zainteresowania, organizowane są wyjazdy na targi edukacyjne oraz spotkania z uczniami szkół średnich i absolwentami - studentami. Prowadzone są rozmowy z uczniami klas najmłodszych o zawodach rodziców, zwraca się uwagę na rozwój zainteresowań i zdolności poprzez zachęcanie do udziału w kółkach zainteresowań.

Sami uczniowie podczas wywiadu stwierdzili, że proponują zajęcia pozalekcyjne, różne kółka, zabawy, dyskoteki, wigilię klasową, mikołajki, jak mają jakiś konkretny temat, to proponują go najczęściej na lekcje wychowawcze ale i na innych przedmiotach też, proponują wyjazdy na basen, na wycieczki. Mogą brać udział w dodatkowych zajęciach, zgłaszać się i jeździć na zawody, rozwijać się intelektualnie i fizycznie, mogą wypowiadać się na różne tematy, nawet na temat lekcji. Jeżeli chcą zrobić film to wspólnie z nauczycielem opracowują scenariusz, wprowadzają zmiany na stronie internetowej szkoły, prowadzą kroniki klasowe i redagują dwutygodnik szkolny "Wróbliczek". Uczniowie podkreślili, że podczas ferii w szkole są różne kółka zainteresowań i „jak się nudzą w domu to mogą przyjść do szkoły, coś tam pomóc i zdobywać dodatnie punkty za zachowanie”. Podali także przykłady kilku własnych inicjatyw: "Góra Grosza", film, wycieczki, zabawy i dyskoteki.

Rodzice uczniów również podali kilka podobnych przykładów inicjatyw uczniowskich (radiowęzeł, gazetkę szkolną, stronę internetową, jasełka wystawione przez uczniów dla lokalnej społeczności, sprzedaż sianka, piknik rodzinny, podczas którego odbywały się: występy dzieci, pokazy straży pożarnej, rozgrywane były mecze. Wyjazdy na basen, lodowisko, do ZOO.

Natomiast partnerzy szkoły poinformowali, że uczniowie włączają się w różne akcje charytatywne, przygotowują pokazy chemiczne, występują w kabarecie, jeżdżą na zawody, wykonują prace społeczne, angażują się w różne działania, sprzedawanie sianka, kredy, prace przy „Orliku”, przy ogrodzie, współpracują z hospicjum w Krośnie, prowadzą WOŚP, jasełka urządzali, współpracują z OSP, biorą udział w konkursach, w których zdobywają wiele nagród.

Szkoła **realizuje działania zainicjowane przez uczących się**. Dyrektor, nauczyciele i uczniowie zgodnie wyrazili pogląd, że działania szkoły uwzględniają inicjatywy uczniowskie. Podali także wiele przykładów. Uczniowie podczas wywiadu stwierdzili, że realne pomysły i inicjatywy przez nich zgłaszane są realizowane. Dyrektor podkreślił, że uczniowie dokonują aktualizacji strony internetowej szkoły, redagują gazetkę szkolną "Wróbliczek", organizują pokazy szkolne z fizyki dla uczniów klas młodszych, uczęszczają na kółko filmowe i kręcą filmy na podstawie własnych scenariuszy, włączają się w akcje charytatywne takie jak: „Pomoc dzieciom z Argentyny” (inicjatywa uczniów z tej szkoły), WOŚP, Pola Nadziei itp. Z inicjatywy uczniów zorganizowano zbiórkę książek i bajek dla szkolnej biblioteki (zebrano ponad 100 egzemplarzy). Uczniowie reprezentują szkołę w różnych zawodach sportowych. Z powodzeniem uczestniczą w konkursach artystycznych (plastycznych, wokalnych, kabaretowych, recytatorskich). Nauczyciele, oprócz wcześniej podanych przykładów, poinformowali, że uczniowie inicjują organizację zabawy andrzejkowej, dyskotek, imprez np. Mikołajki (kto przyszedł do szkoły w czapce mikołaja to nie był pytany), zabaw dla dzieci młodszych, czynnie uczestniczą w piknikach.

Również na terenie szkoły dostępne są informacje dotyczące działań zainicjowanych przez uczniów i Samorząd Uczniowski (plan gazetek, sprawozdania fotograficzne z organizowanych konkursów 'Jesień w obiektywie' i "Portret św. Mikołaja", wycieczek), oraz akcji inicjowanych przez Samorząd Uczniowski ("Andrzejkę", "Mikołajki", "Szczęśliwy numer", a także protokół z akcji charytatywnej "I Ty możesz zostać św. Mikołajem". Ponadto widoczne są różnorodne przykłady aktywności uczniów: prace plastyczne wykonane różnymi technikami (m.in. tablica "Szkolni artyści"), zdjęciowe sprawozdania z uroczystości, prezentowane są wyniki konkursów i indywidualne osiągnięcia uczniów, dyplomy, puchary.

Poziom spełniania wymagania: B

Szkoła diagnozuje zachowania uczniów i różne rodzaje zagrożeń oraz podejmuje liczne działania wychowawcze mające na celu zmniejszenie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań. Działania te są analizowane i w razie potrzeby modyfikowane, także z uwzględnieniem inicjatyw uczniowskich. Efektem działań szkoły jest duże poczucie bezpieczeństwa uczniów oraz respektowanie przez nich ogólnie przyjętych norm postępowania.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Uczniowie czują się bezpiecznie na terenie szkoły. Potwierdzili to swoimi wypowiedziami uczniowie, rodzice, pracownicy niepedagogiczni i partnerzy szkoły. Wszyscy ankietowani uczniowie w dniu badania w szkole podczas lekcji czuli się bezpiecznie. Podczas przerw czuło się bezpiecznie (11/12) uczniów. Podobną opinię wyrazili uczniowie klasy V wszyscy na lekcjach i (13/14) podczas przerw czuje się bezpiecznie. Szkoła dba o bezpieczeństwo uczniów, opinię taką wyrazili rodzice podczas wywiadu, partnerzy szkoły i pracownicy pedagogiczni. Pracownicy niepedagogiczni na bieżąco usuwają usterki, na schodach pozakładane są maty antypoślizgowe, wycierane są systematycznie schody. Pracownicy niepedagogiczni wraz z nauczycielami prowadzą dyżury w szatniach i na korytarzach. Budynek szkolny posiada założony monitoring. Pracownicy podali, że „w zasadzie nie ma w szkole takich miejsc w których częściej zdarzają się zachowania niewłaściwe, czasem w szatni lub w toalecie szarpną mocniej drzwi, zepsują klamkę lub zamek, głośniej krzyczą, ale reagują pozytywnie na zwróconą im uwagę”. Rodzice wyrazili opinię, że dzieci chętnie chodzą do szkoły, czują się tu bezpiecznie, wszyscy pracownicy szkoły dbają o ich bezpieczeństwo, bardziej niebezpieczna jest, zdaniem rodziców, droga do szkoły, ponieważ część drogi nie ma chodników. Podobnego zdania są partnerzy szkoły, którzy również podkreślili, że uczniowie czują się bezpiecznie, nie słyszeli o żadnych kradzieżach w szkole, "na każdej przerwie nauczyciel dyżuruje i to jest też bezpieczeństwo i nieraz mówię, że tu jest fajnie w tym zakresie", dzielnicowy od 3 lat, współpracuje ze szkołą w zakresie bezpieczeństwa, przeprowadza akcję bezpieczna droga do szkoły w młodszych klasach, w starszych klasach są przeprowadzane zajęcia o bezpieczeństwie w szkole. Cyklicznie prowadzone są szkolenia na temat zagrożeń wspólnie z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną np. o zagrożeniach internetowych, komórkowych, zapobieganiu alkoholizmowi. Skutkuje to pozytywnym zachowaniem uczniów. Szkoła bierze udział w zawodach z bezpieczeństwa w ruchu drogowym i nie zajmuje ostatnich miejsc. Z inicjatywy pani dyrektor przeprowadzane są rozmowy profilaktyczne, jeden dzień w tygodniu jest pielęgniarka środowiskowa w szkole, a w razie potrzeby lekarz. Obserwacja prowadzonych zajęć wskazuje, że nauczyciele w czasie lekcji dbają o fizyczne bezpieczeństwo uczniów.

Wypowiedzi uczniów, partnerów szkoły oraz obserwacje zachowania uczniów świadczą o tym, że **uczniowie znają obowiązujące w szkole normy.** Z wypowiedzi uczniów w ankietach wynika, że prawie wszyscy, poza pojedynczymi wypowiedziami, znają i rozumieją obowiązujące w szkole zasady zachowania. Podczas wywiadu uczniowie wymienili swoje prawa, obowiązki oraz ustalone w szkole normy postępowania. Prawa wymienione przez uczniów: prawo do edukacji, do wypowiedziania się na dany temat, do wyrażania swoich myśli i poglądów, do korzystania z komputerów w bibliotece, do wyrażania własnej opinii, do własnego zdania, do tego aby czuć się w szkole bezpiecznie, do „szczęśliwego numerka”, do tego aby nie mieć więcej niż jeden sprawdzian dziennie i dwa tygodniowo, do jednego nieprzygotowania się do lekcji w półroczu.

Obowiązki wymienione przez uczniów: uczyć się, odrabiać zadania, czytać lektury, wykonywać polecenia nauczyciela. Zasady zachowania w szkole: nie wolno bić się, bić młodszych, dokuczać sobie i nauczycielom, niszczyć własności, np. rowerów, które stoją za szkołą, kraść. Należy przestrzegać obowiązujących norm, nie przeklinać, przezywać się, palić papierosów, wyśmiewać się.

Partnerzy szkoły podczas wywiadu stwierdzili, że uczniowie są grzeczni, zachowują się zgodnie z określonymi normami, przestrzegają form grzecznościowych, odnoszą się z szacunkiem do dorosłych, pomagają sobie nawzajem, włączają się w akcje charytatywne poprzez które uczą się odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka, wykonują różne prace społeczne na rzecz szkoły (praca przy ogrodzie i "Orliku". Dodali, że uczniowie jeżdżą na konkursy zawody (piłkarskie, siatkówkę, koszykówkę, piłkę ręczną) i "przywożą sporo nagród - daj Boże abyśmy mieli tak cały czas".

Obserwacja zachowania uczniów podczas zajęć lekcyjnych i przerw potwierdza wyżej wyrażone opinie. Uczniowie rozmawiają, chodzą po korytarzu, siedzą na schodach, w trakcie długiej przerwy dzieci przebywając pod opieką nauczycieli, grają w gry zespołowe na sali gimnastycznej. Uczniowie, zarówno na lekcjach, jak i podczas przerw zachowywali się właściwie, przestrzegając ustalonych zasad.

W szkole **prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów i zagrożeń**. Świadczą o tym wypowiedzi dyrektora szkoły i rodziców. Według informacji uzyskanych od dyrektora diagnoza zachowań uczniów, jak i zagrożeń, prowadzone są w następujących formach:

- obserwacje uczniów podczas zajęć, przerw, wycieczek szkolnych, rajdów oraz uroczystości w szkole i poza szkołą,
- na lekcjach wychowawczych poprzez rozmowy poruszające ważne tematy dla uczniów, sprawy dotyczące ich społeczności,
- rozmowy z uczniem i jego rodzicami,
- analizy zapisów w zeszytach uwag,
- analizy ankiet,
- konsultacje wychowawców z nauczycielami poszczególnych przedmiotów, pedagogiem, nauczycielami uczących i dyżurujących,
- pracownicy niepedagogiczni szkoły informują nauczycieli o przykładach właściwych i niewłaściwych zachowań uczniów.

Rodzice uważają, że pozytywne zachowania ich dzieci są dostrzegane przez nauczycieli (38/41), a oni otrzymują od nauczycieli informacje na temat zagrożeń występujących w szkole (34/41).

W szkole **podejmuje się działania wychowawcze mające na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanego zachowań**. Potwierdzają to wypowiedzi rodziców, dyrektora szkoły, pracowników niepedagogicznych, analiza dokumentów i obserwacja szkoły. Większość rodziców uważa, że nauczyciele szybko reagują na niewłaściwe zachowania uczniów (tak i raczej tak - 34/41, nie i raczej nie - 7/41), pozytywne zachowania dzieci są chwalone przez nauczycieli (tak i raczej tak - 37/41, raczej nie - 4/41), a także jest szybka reakcja na zachowania ryzykowne (nie ma takich zachowań - 6/41, tak i raczej tak - 31/41). Podczas wywiadu rodzice uznali, że pojawiają się niewłaściwe zachowania, ale są one zaraz niwelowane, nie jest to nagminne i nauczyciele zaraz reagują. "Starsze dzieciaki lubią pokazać, że są starsi i mocniejsi, ale jest to niwelowane". W szkole nie ma problemów, zdarzają się one poza terenem szkoły, są to sytuacje bardzo rzadkie, w starszych klasach, jest to taki szpan, popisy, dokuczanie sobie we własnym gronie ale gdy coś się dzieje, to nauczyciele natychmiast reagują. Natomiast na temat wzmacniania pozytywnych zachowań poprzez pochwały nauczycieli wypowiedzi rodziców były jednoznaczne. Wszyscy rodzice stwierdzili, że ich dzieci za dobre zachowanie dostają dodatkowe punkty, najlepsi uczniowie otrzymują nagrody na koniec roku, nauczyciele chwalą uczniów i stawiają ich jako przykład innym uczniom mówią, że tak należy się zachować i to mobilizuje innych, na spotkaniach z rodzicami są wyczytywani, rodzice na bieżąco są informowani jak się klasa zachowywała.

Obszernie na temat działań podejmowanych w szkole wobec zdiagnozowanych zagrożeń wypowiedział się w ankiecie dyrektor szkoły. Poinformował, że w działaniach wychowawczych zdiagnozowano elementy przemocy słownej (przezywanie, obrażanie, dokuczanie) i sporadycznie przemocy fizycznej (popchnięcia, poszturchiwania). Wychowawcy klas podejmowali działania zapobiegawcze i wyjaśniające, kontaktowali się z rodzicami uczniów analizując, przyczyny i sposoby rozwiązywania problemów, przez wspólne oddziaływania wychowawcze. Odbywały się: rozmowy indywidualne uczniów z panią pedagog, rozmowy i pogadanki z uczniami podczas lekcji wychowawczych, lekcje wychowawcze były prowadzone przez panią pedagog. Zorganizowano dla uczniów: udział w spektaklu "Uwaga na Internet", przeprowadzono pogadanki i rozmowy na lekcjach informatyki i lekcjach wychowawczych na temat zagrożeń związanych z Internetem. Zaplanowano cykl spotkań z panią pedagog z poradni psychologiczno-pedagogicznej o tematyce zdrowego i bezpiecznego stylu życia "Żyję zdrowo i bezpiecznie". Przygotowano uczniów klasy V do wzięcia udziału w konkursie małych form teatralnych o tematyce zdrowego i bezpiecznego stylu życia "Żyję zdrowo i bezpiecznie". Uczniowie klas I - III brali udział w pogadankach prowadzonych przez policjantów w ramach akcji "Bezpieczna droga".

Natomiast wywiad z dyrektorem dostarczył informacji na temat działań szkoły, które wzmacniają pożądane zachowania uczniów. W szkole aby wzmacniać pożądane zachowania uczniów, budowane są wartości związane z patronem szkoły, tj. Stefan Kardynał Wyszyński. W ramach wzmacniania tych postaw organizowane są konkursy wiedzy i plastyczne dotyczące patrona szkoły. Uczniowie są wdrażani do samowychowania i samooceny, np. podczas ustalania ocen zachowania. Uczeń, który uzyskał niesatysfakcjonującą ocenę zachowania, na początku następnego semestru w trakcie rozmów z wychowawcą wskazuje sobie nowe kierunki działania. W szkole podejmowane są działania wobec zdiagnozowanych zagrożeń. Problemów wychowawczych jest niewiele, ale niwelowanie skutków i korekta negatywnych zachowań oraz postaw odbywa się poprzez rozmowy na lekcjach wychowawczych, w trakcie apeli i spotkań indywidualnych z rodzicami. Działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę to nauka relacji pomiędzy uczniami, a sędzią w przypadku ewentualnego konfliktu jest zawsze nauczyciel. Ponadto komunikowane są reguły zachowania, zgodnie z opisaną w programie wychowawczym sylwetką absolwenta i ustalone normy wspólnie z uczniami. Warto dodać, iż uczniów wychowuje się w określonych wartościach, ważna jest kwestia poszanowania i wrażliwości na drugiego człowieka, uczniowie uczą się bycia

miedzy innymi ludźmi, pomagają sobie nawzajem, niosą pomoc osobom potrzebującym (np. zbieranie plastikowych nakrętek. WOŚP, zbiórki prezentów dla domów dziecka, pomoc hospicjum w Krośnie – Pola Nadziei itp.). Nauczyciele szybko reagują na niewłaściwe zachowania uczniów oraz ryzykowne zachowania uczniów np. sięganie po używki. W szkole zdarzają się sytuacje konfliktowe, lecz nie ma to związku z zagrożeniem bezpieczeństwa. W szkole nie ma problemów z narkotykami ani przemocą, każde dziecko jest zauważone, a ich pożądane zachowania są chwalone przez nauczycieli. Wzmacnianie zachowań pożądanych odbywa się również poprzez popularyzacje osiągnięć uczniów, np. dyplomy, wyróżnienia i osiągnięcia uczniów są wywieszane na tablicy szkolnej. Szkoła opracowała dokumenty opisujące planowane działania profilaktyczne i wychowawcze (Plan działań profilaktycznych na rok szkolny, Plan wychowawczy opracowany przez wychowawców). Podejmuje się działania takie, jak: wsparcie rodziców poprzez dostarczanie im rzetelnej wiedzy na temat zachodzących zmian rozwojowych oraz zasad komunikowania się (rozmowy podczas spotkań z rodzicami). Pedagog udziela pomocy dzieciom pozostającym w kryzysie związanym np. z rozwodem rodziców, wspieranie w przygotowaniach ucznia do zdawania egzaminów oraz radzenia sobie ze stresem - poprzez rozmowy indywidualne, a także stwarza opiekę psychologiczno-pedagogiczną nad uczniami o specyficznych potrzebach edukacyjnych. Prowadzi działania sprzyjające integracji zespołów klasowych, wspiera wychowawców w planowaniu i organizowaniu zadań wychowawczych i profilaktycznych. Uczniowie są motywowani do nauki przez stosowanie nagród, pochwał. Za każdy sukces osiągnięty w konkursach na etapie szkoły, gminy, czy powiatu uczniowie są dodatkowo nagradzani pochwałą dyrektora na forum szkoły podczas apeli szkolnych. Nazwiska uczniów osiągających za I semestr i na koniec roku średnie ocen 4,75 lub wyższe zostają umieszczone w gablotce szkolnej. O sukcesach dzieci informowani są też rodzice podczas zebrań z dyrektorem szkoły, wychowawcami oraz w ramach comiesięcznych konsultacji. Rodzice uczniów, których dzieci osiągnęły średnie ocen 5,0 lub wyższe otrzymują listy gratulacyjne. Na koniec roku szkolnego uczniowie za różne osiągnięcia i pracę na rzecz szkoły i społeczności uczniowskiej (praca w Samorządzie Uczniowskim, radiowęźle, uczniowie pełniący funkcje chorążych oraz asysty w poczie sztandarowym, itp.) otrzymują dyplomy i nagrody rzeczowe.

Pracownicy niepedagogiczni poinformowali podczas wywiadu, że w celu wyeliminowania niewłaściwych zachowań zwracają uczniom uwagę, a jak nie słuchają to zgłaszają nauczycielom, ponadto otrzymują punkty ujemne.

Podczas pobytu w szkole nie zaobserwowano agresywnych zachowań uczniów, natomiast podczas analizy dokumentacji stwierdzono, że na terenie szkoły widoczne są efekty działań profilaktycznych (profilaktyka pierwszorzędowa) w postaci dyplomów i pucharów za udział uczniów w konkursach, zawodach i przeglądach, a dokumenty zawierają informacje o szkolnych uroczystościach (pasowanie na ucznia klasy I; udział reprezentacji szkoły w uroczystościach gminnych Święta Niepodległości; Mikołaj w szkole; Dzień Babci i Dziadka; Dzień Matki), wycieczki szkolne, rajdy, kuligi, udział w licznych akcjach charytatywnych.

Szkoła prowadzi analizę podejmowanych działań mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań. Z wypowiedzi dyrektora podczas wywiadu wynika, że dokonywana jest w formie prowadzonej systematycznej obserwacji uczniów, np. podczas wycieczek, wyjść i wyjazdów, podczas lekcji, zajęć dodatkowych i przerw lekcyjnych. Działania wychowawcze mające na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań uczniów prowadzi się przez stosowanie się środków zaradczych w postaci pogadarek na lekcjach wychowawczych, na których informuje się o sposobach dobrego zachowania oraz zagrożeniach takich, jak przemoc i agresja ze strony grupy rówieśniczej, cyberprzestrzeni, zagrożeń, jakie niesie ze sobą stosowanie używek (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze). Prowadzone są i analizowane dzienniki uwag, gdzie uczniowie na bieżąco otrzymują punkty dodatnie za właściwe, i ujemne za niewłaściwe zachowanie. Z uczniami dyskutuje się na temat ich bezpieczeństwa w szkole, grupie rówieśniczej, środowisku pozaszkolnym, cyberprzestrzeni. Informuje się ich o przyjmowaniu właściwych postaw wobec brutalizacji życia, przemocy w mediach itp. (na poziomie dostosowanym do wieku dzieci). Na posiedzeniach rady pedagogicznej przedstawiane są sprawozdania wychowawców klas z realizacji planu pracy wychowawczej. Nauczyciele indywidualnie i w zespołach we współpracy z pedagogiem dokonują analizy interpretacji zebranych informacji, szukają najlepszych rozwiązań, a na podstawie wyciągniętych z tych analiz wniosków, opracowują i wdrażają programy na następny rok szkolny.

Nauczyciele podczas wywiadu poinformowali, że najczęściej na posiedzeniu Rady Pedagogicznej, posiedzeniu zespołu zgłaszają pojawiające się problemy, analizują i zastanawiają się jak dany problem należy rozwiązać, jakie należy podjąć działania. Analizy skuteczności tych działań oceniają na podstawie własnych obserwacji, "jeśli widzimy że jakiś problem zniknął, czy występuje w mniejszym zakresie coś się poprawiło czyli działania odniosły skutek". Również podczas pracy zespołu wychowawczego, profilaktycznego problemy te poddawane są analizie, a 2-3 razy w roku na posiedzeniu rady pedagogicznej oceniana jest skuteczność tych działań. Wychowawcy analizują swoje działania sporządzając sprawozdanie z pracy, formułują uwagi i wnioski do dalszej pracy.

Z wypowiedzi dyrektora i nauczycieli wynika, że **działania szkoły mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań są w razie potrzeby modyfikowane.** Jako przykłady modyfikacji dyrektor

wymienił prowadzenie rozmów z pedagogiem, wprowadzanie dodatkowych zajęć, warsztatów dla klas o niepokojących zachowaniach oraz spotkań dla rodziców. Kadra dba o wprowadzanie modyfikacji działań wychowawczych z uwzględnieniem inicjatywy uczących się. W szkole brana jest pod uwagę oferta Samorządu Uczniowskiego (dyskoteki, szkolna gazetka „Wróbliczek”, akcja „szczęśliwy numer”, poczta walentynkowa itp.) Modyfikacjom ulega także tematyka planowanych lekcji wychowawczych, wycieczek szkolnych. Uczniowie zgłaszają pomysły dotyczące zasad postępowania w szkole, odnośnie praw i ich obowiązków, np. w zakresie oceniania bieżącego, zasad zwolnienia z pytania.

Nauczyciele zaś poinformowali o wprowadzeniu dyżurów w szatni przez pracowników niepedagogicznych, dyżury nauczycielskie w szatniach przed lekcjami, zmianie procedur wystawiania ocen zachowania m.in. punktowanie za wyjazdy na zawody sportowe i konkursy, wprowadzeniu zgody rodziców na udział uczniów w dyskotekach (rodzice otrzymują informacje o godzinach rozpoczęcia i zakończenia się dyskoteki. Tematyka lekcji wychowawczych też jest dostosowana do pojawiających się zagrożeń, Został wdrożony program profilaktyczno-wychowawczy dotyczący kultury osobistej. W ramach tego programu prowadzone są pogadanki, dyskusje, zajęcia nt. dobrych manier, kultury osobistej, kultury słowa. W tym roku taką modyfikacją działań jest wprowadzenie tematyki dotyczącej problematyki uzależnień, alkoholizmu, narkomanii, dopalaczy. Oprócz wprowadzanych zmian systemowych na bieżąco modyfikowane są działania dostosowując je do aktualnych potrzeb i pojawiających się zagrożeń.

Należy zwrócić uwagę, że dyrektor, prawie wszyscy nauczyciele (14/15), a także uczniowie są zdania, że **podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględnia się inicjatywy uczniów**. Dyrektor i nauczyciele podali następujące przykłady: organizacja wigilii klasowych, dyskotek, pomysły tras wycieczek, rajdów pieszych, kuligów, ognisk klasowych, wyjazdów na basen, akcji charytatywnych, konkursów, wystaw prac plastycznych uczniów, tworzenie kronik klasowych, strony internetowej, redagowanie gazetki szkolnej, rozprowadzanie stroików i kartek świątecznych, sianka oraz kładzidła i kredy, zbiórka karmy dla zwierząt na okres zimy, organizacja przerw, "szczęśliwy numer". Sami uczniowie ogólnie stwierdzili, że mogą zgłaszać nauczycielom swoje pomysły. Dodali jeszcze, że swoje inicjatywy zgłaszają poprzez samorząd szkolny, pomysłem uczniów był szczęśliwy numer oraz kupony na niepytanie publikowane w gazetce szkolnej, których emisji zaniechano, gdyż starsi uczniowie wszystkie wykupywali lub zabierali młodszym. Uczniowie podkreślili, że proponują tematy lekcji wychowawczych.

Wszystkie wypowiedzi na temat zachowania uczniów (dyrektor, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni) oraz obserwacja uczniów podczas zajęć i przerw świadczą o tym, że **uczniowie prezentują zachowania zgodne z wymaganiami**. Dyrektor w ostatnich latach nie stosował kar statutowych, a nauczyciele podkreślili, że ich największym osiągnięciem jest zmniejszenie ilości negatywnych zachowań uczniów. Stwierdzili również, że uczniowie potrafią zachowywać się w miejscach publicznych, na "wyjazdach", konkursach, pomagają sobie nawzajem, nie ma w szkole problemów z agresją i nie ma nałogów. Sporadycznie występują popychania, uczniowie młodszy krzyczą do siebie, sporadycznie zdarza się przeszkadzanie w prowadzeniu lekcji. Nauczyciele stwierdzili, że celowych i złośliwych działań nie ma.

Pozytywnie o zachowaniu uczniów wypowiedzieli się także pracownicy niepedagogiczni. Podobnie jak nauczyciele uznali, że uczniowie potrafią się kulturalnie zachowywać, przychodząc do szkoły są uśmiechnięci, kłaniają się, większość jest wrażliwa (zbierają różne rzeczy do Domu Dziecka), chętnie pomagają przy podlewaniu roślin oraz przy pracach porządkowych wokół szkoły "sami pytają w czym mogą pomóc". Przestrzegają na ogół obowiązujących zakazów (zakaz używania komórek, odpisywania zadań, niszczenia sprzętu szkolnego, zakaz złego odnoszenia się do nauczycieli, osób starszych i do kolegów, zakaz wychodzenia podczas przerw poza bramę). Sporadycznie, zdaniem pracowników niepedagogicznych, zdarzają się zachowania niewłaściwe - "takie szarpanie drzwiami ale to są pojedyncze przypadki".

Podczas obserwacji zajęć nie zauważono niewłaściwych zachowań uczniów. Wszyscy uczniowie zachowywali się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami. Również podczas obserwacji zachowań uczniów przed zajęciami, podczas przerw i po zajęciach szkolnych nie było zachowań odbiegających od ogólnie przyjętych norm.

Poziom spełnienia wymagania: B

Wymaganie: *Funkcjonuje współpraca w zespołach*

Komentarz:

Kadra pedagogiczna Szkoły Podstawowej we Wróbliku Szlacheckim pracuje zespołowo i dokonuje analizy jej efektów. Nauczyciele wspólnie planują działania, rozwiązują pojawiające się problemy oraz doskonalą metody i formy współpracy.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Uczący pracują zespołowo. Zgodni co do tego są dyrektor i nauczyciele. Zdaniem dyrektora większość nauczycieli w wysokim stopniu angażuje się w pracę zespołów szkolnych. Również ankietowani nauczyciele (15) są zdania, że wszyscy uczyący angażują się w pracę zespołów. Wśród zespołów, w pracę których są zaangażowani, ankietowani nauczyciele najczęściej wskazują: zespół ds. ewaluacji wewnętrznej (14), zespoły przedmiotowe (13), zespół ds. organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej (11), zespół wychowawczy i profilaktyczny (7), zespół ds. aktualizacji dokumentacji szkolnej (7), zespół szkoleniowy (5).

Należy podkreślić, że **zespoły analizują efekty swojej pracy.** Dyrektor i ankietowani nauczyciele (14/15) są zgodni, że zespoły działające w szkole analizując efekty swojej pracy stosują regularnie procedury ewaluacyjne. Wg nauczycieli uczestniczących w wywiadzie wyniki pracy zespołów analizowane są na bieżąco po realizacji poszczególnych zaplanowanych działań, a na spotkaniu śródrocznym analizowane są zadania zrealizowane od początku roku i wprowadzane ewentualne korekty w planach.

Kolejnym argumentem świadczącym o spełnieniu wymagania jest fakt, iż **nauczyciele wspólnie planują działania w szkole opierając się na analizie efektów pracy zespołów.** Wg dyrektora i ankietowanych nauczycieli zdecydowana większość (13/15) lub większość (2/15) działań w szkole planowana jest wspólnie z innymi nauczycielami. Uczący (15) są zdania, że całość (8) lub większość (7) tego planowania opiera się na analizie efektów pracy zespołów. Wśród konkretnych przykładów planowania pracy zespołu opartego na analizie efektów tej pracy ankietowani nauczyciele najczęściej wskazują na:

- planowanie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań (9),
- planowanie stosowanych metod i form pracy, (5),
- planowanie, organizowanie i przygotowywanie do konkursów (5),
- planowanie próbnych sprawdzianów (4),
- planowanie diagnoz wstępnych (4),
- planowanie działań charytatywnych, wyjazdów i wyjazdów (3),
- planowanie zajęć otwartych dla rodziców (2).

Warto podkreślić, że w opinii dyrektora i nauczycieli **problemy w szkole rozwiązywane są zespołowo.** Wszyscy ankietowani nauczyciele (15) twierdzą, że bardzo często (8) lub często (7), korzystają z pomocy innych nauczycieli w rozwiązywaniu problemów, które napotykają w szkole, jak również większość (14/15) jest zdania że zespoły pomagają im w rozwiązywaniu pojawiających się w pracy problemów.

Również nauczyciele uczestniczący w wywiadzie są zdania, że napotykając problemy w pracy nauczyciele odwołują się do pomocy zespołów. Jako przykłady podają współpracę zespołów w zakresie dydaktyki (przy dokonywaniu korelacji treści poszczególnych zajęć, planowaniu zajęć dodatkowych), przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów organizacyjnych (organizacji konkursów, imprez i uroczystości, udostępnianiu pomocy dydaktycznych, obsłudze sprzętu, tworzeniu prezentacji), a także przy tworzeniu indywidualnych programów pracy z uczniem zdolnym.

Warto dodać, że wg dyrektora i wszystkich nauczycieli biorących udział w ankiecie (15), **uczący uczestniczą w wewnętrznych formach doskonalenia zawodowego dotyczących metod i form współpracy.** Doskonalenie się nauczycieli w tym zakresie wynika też z analizowanej dokumentacji. Wśród tematyki różnych form doskonalenia wymienianych przez nauczycieli 13 wskazuje na szkolenie "Metody i formy współpracy/pracy zespołowej". Dyrektor i nauczyciele są zgodni, że uczestnictwo w tych szkoleniach jest przydatne w praktyce. Pracownicy niepedagogiczni uczestniczący w wywiadzie twierdzą, że uczestniczą wspólnie z nauczycielami w szkoleniach

Wymaganie: *Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny*

Komentarz:

Wnioski z pełnionego nadzoru pedagogicznego są wykorzystywane do planowania pracy szkoły, wprowadzania zmian w jej funkcjonowaniu oraz przyczyniają się do rozwoju placówki. Nauczyciele świadomie angażują się w ewaluację wewnętrzną podejmowaną w szkole.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Nauczyciele są zaangażowani w ewaluację wewnętrzną. Wynika to z wypowiedzi dyrektora oraz większości ankietowanych nauczycieli (14/15) oceniających swoje zaangażowanie na poziomie wystarczającym (9/14) lub wysokim (5). Dla wszystkich ankietowanych zaangażowanych w ewaluację (14) jest ona niezbędna i prowadzili ją dla poprawienia jakości własnej pracy. Wypowiadający się w ankiecie nauczyciele są zdania, że ich zaangażowanie w ewaluację wewnętrzną polegało m.in. na: opracowywaniu narzędzi badawczych (9), analizie i opracowywaniu zebranych danych (9), przeprowadzaniu badań (7), formułowaniu wniosków (6), planowaniu pracy zespołu ds. ewaluacji (5), sporządzaniu sprawozdań (5), pracy w zespole ds. ewaluacji (4), wdrażaniu wniosków (4) oraz pełnieniu funkcji lidera zespołu ds. ewaluacji wewnętrznej (3).

Dyrektor twierdzi, że na początku roku szkolnego powoływany jest zespół do przeprowadzenia ewaluacji, określane są zadania dla każdego członka oraz wybierany lider, który czuwa nad pracą zespołu. Jest zdania, że w celu zaangażowania nauczycieli do prowadzenia ewaluacji wewnętrznej regularnie przedstawia zmiany zachodzące w prawie oświatowym, udostępnia literaturę z zakresu ewaluacji w oświacie, przekazuje nauczycielom informacje uzyskane na szkoleniach, angażuje nauczycieli do dzielenia się wiedzą z innymi nauczycielami oraz uświadamia, że ewaluacja wewnętrzna poprawia jakość pracy szkoły i nauczycieli dzięki pozyskiwaniu informacji zwrotnej o funkcjonowaniu szkoły w poszczególnych jej obszarach. Wg niego szczególne zaangażowanie nauczycieli w ewaluację jest chwalone oraz brane pod uwagę przy ustalaniu dodatku motywacyjnego oraz przydzielaniu nagród.

Ważnym jest, że **ewaluacja wewnętrzna jest prowadzona z udziałem zespołów nauczycieli.** Dyrektor i wszyscy ankietowani nauczyciele (15) uważają, że do przygotowania planu ewaluacji wewnętrznej powoływany jest zespół, wynika to też z analizowanej dokumentacji. Większość ankietowanych nauczycieli (14/15) deklaruje udział w pracach zespołów prowadzących wewnętrzną ewaluację pracy szkoły.

Istotnym w ustaleniu poziomu spełniania wymagania jest fakt, że **wyniki wewnętrznego nadzoru pedagogicznego są wykorzystywane do planowania pracy szkoły.** Dyrektor twierdzi, że po przeprowadzeniu badań, raport prezentowany jest na posiedzeniu Rady Pedagogicznej oraz formułowane są wnioski do pracy w następnym roku szkolnym. Na tej podstawie w ramach RP opracowywane są zmiany w planie pracy szkoły, w programie wychowawczym, programie profilaktyki i planach dydaktycznych ukierunkowane na realizację wniosków (np. organizacja zajęć w ramach godzin z art. 42 KN). Jego zdaniem wnioski z ewaluacji uwzględniono m.in. modyfikując plan dyżurów (dodatkowe dyżury nauczycieli w szatni) oraz wprowadzając zgody rodziców na udział ich dziecka w dyskotekę z podaniem godziny rozpoczęcia i zakończenia dyskoteki. Z analizy dokumentacji wynika, że wnioski z ewaluacji wewnętrznej zawarte są we wnioskach dyrektora z nadzoru pedagogicznego oraz zostały ujęte w planie pracy szkoły na rok szkolny 2012/13.

Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie wśród przykładów wniosków uwzględnionych przy tworzeniu planu pracy szkoły podają: rozwiązywanie większej ilości zadań matematycznych wymagających stosowania zintegrowanej wiedzy i logicznego rozumowania, zwiększenie ilości próbnych sprawdzianów, poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania (np. kółko informatyczne) oraz zajęć wyrównawczych, wprowadzenie zajęć przygotowujących do sprawdzianu końcowego, tworzenie programów naprawczych, zaangażowanie rodziców do motywowania uczniów do systematycznego uczenia się, regularne przedstawianie rodzicom informacji o postępach uczniów, a także wprowadzenie dyżurów nauczycieli w szatni.

Ważne jest, że **wnioski płynące z nadzoru pedagogicznego są w pełni uwzględniane przy wprowadzaniu zmian w funkcjonowaniu szkoły.** Wynika to z wypowiedzi dyrektora, ankietowanych nauczycieli (15) oraz

wniosków z ewaluacji wewnętrznej. Dyrektor i nauczyciele uczestniczący w wywiadzie za najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu szkoły wprowadzone na podstawie wyników wewnętrznego nadzoru pedagogicznego uznają: wprowadzenie dodatkowych dyżurów nauczycieli w szatni w celu wyeliminowania niepożądanych zachowań (np. odpisywania zadań domowych, zaczepki słownych, wulgaryzmów), poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i zajęć wyrównawczych, uściślenie współpracy z rodzicami w zakresie procesu wychowawczo-edukacyjnego (przeoglądanie zeszytów, czytanie z dziećmi listy zadanych lektur, pomoc przy odrabianiu lekcji, zainteresowanie się zaległościami w nauce dzieci). Ponadto nauczyciele zwracają uwagę na częstsze stosowanie metod aktywizujących, a dyrektor na pracę z uczniem zdolnym, motywowanie uczniów do pracy oraz położenie szczególnego nacisku na doskonalenie umiejętności czytania.

Zdaniem nauczycieli, dzięki tym zmianom poszerzona została oferta zajęć pozalekcyjnych, zwiększa się liczba uczestników konkursów (artystycznych, recytatorskich, sportowych) oraz ilość wysokich miejsc w nich zajmowanych, a także wzrosła ilość zajęć przygotowujących uczniów do sprawdzianu.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie*

Komentarz:

Warunki lokalowe szkoły i wyposażenie w pomoce dydaktyczne są wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania. Szkoła posiada plan utrzymania i polepszenia warunków lokalowych i wyposażenia oraz podejmuje liczne działania w tym zakresie.

Poniżej zostaną przedstawione argumenty świadczące o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Z obserwacji placówki wynika, że **warunki lokalowe szkoły są wystarczające do realizacji podstawy programowej i przyjętych programów nauczania**. Szkoła posiada duży przestrzenny budynek, dwie sale gimnastyczne, dwie pracownie komputerowe, kompleks boisk „Orlik”, plac zabaw, duże i jasne sale lekcyjne. Zauważalny jest brak zaplecza socjalnego (kuchnia, stołówka). Wszyscy respondenci: dyrektor, nauczyciele i rodzice w ankiecie, partnerzy szkoły (w wywiadzie) są zgodni, że szkoła posiada bardzo dobre warunki lokalowe. Zdaniem większości rodziców (29/41) są one odpowiednie, 10 osób uznało, że występują nieliczne braki. Nauczyciele uważają, że mocne strony szkoły to: przestronne klasy, korytarze, „Orlik”, sala gimnastyczna, dobrze wyposażone klasopracownie, salka do gimnastyki korekcyjnej, dużo pomieszczeń, sklepik, czytelnia, biblioteka, miejsce na gromadzenie pomocy, dużo pomocy dydaktycznych - "właściwie to mamy wszystkie, które są potrzebne na lekcji". Wszyscy respondenci oceniając warunki lokalowe szkoły wskazali na brak kuchni i stołówki, ich zdaniem wynika to z tego, że w trakcie budowy szkoły zabrakło na ten cel funduszy oraz na źle wykonaną pracownię do techniki (złe odpływy wody z kranów).

Partnerzy szkoły zwrócili uwagę, że szkoła we Wróbliku posiada jedną z najlepszych baz lokalowych w gminie. Szkoła powstała dzięki wielkiemu zaangażowaniu społeczności lokalnej, posiada pięknie zagospodarowany teren wokół szkoły, " bo to jest taki ośrodek kultury we wsi, przepięknie wygląda na zewnątrz, jest wizytówką wsi - ten wspaniały ogród". Rodzice również bardzo dobrze oceniają warunki lokalowe szkoły i stwierdzają, że "jedyne co nam brakuje to świetlicy dla dzieci i stołówki, żeby dziecko można było dostarczyć do szkoły przed godziną 7 i odebrać po godzinie 15, albo, żeby jedno dziecko mogło poczekać na drugie, bo większość rodziców, którzy pracują zawodowo ma z tym problem, dlatego część dzieci jeździ z rodzicami do innych szkół zamiast uczęszczać tutaj, są tu wiatry i zawieruchy i czasem trzeba tylko co godzinę kursować po nie, jak się ma kilkoro dzieci".

W szkole znajduje się **wyposażenie wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania**. Zdaniem wszystkich respondentów: dyrektora i prawie wszystkich nauczycieli (13/15) wyrażonym w ankietach, oraz rodziców podczas wywiadu, wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne jest wystarczające. Dwóch nauczycieli uważa, że występują nieliczne braki. Rodzice w wywiadzie podkreślili, że nauczyciele i dyrekcja dbają o wyposażenie szkoły w odpowiedni sprzęt, rodzice „chodzą na wywiady widzą komputery i kolorowe pomoce oraz hodowle chomików i rybek”.

Obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczycieli potwierdza, że wyposażenie klas umożliwia nauczycielom realizację celów lekcji, klasy edukacji wczesnoszkolnej I - III spełniają zalecane warunki realizacji podstawy programowej - posiadają wydzieloną część rekreacyjną.

Warto zauważyć, że szkoła posiada **plan utrzymania i polepszenia warunków lokalowych i wyposażenia**.

Dyrektor szkoły w ankiecie podał, że plan ten uwzględnia: założenie siłowni - zakup potrzebnego sprzętu i sukcesywne jej doposażanie, zakup pomocy dydaktycznych umożliwiających pełną realizację nowej podstawy programowej, wyrównywanie i odwodnienie terenu za placem zabaw i doposażanie go w nowe urządzenia, dalsze zagospodarowywanie terenu przy boisku "Orlik". Zapisy te znajdują potwierdzenie w dokumentacji szkoły, w planie pracy szkoły na rok szkolny 2012/13. Dyrektor szkoły zwrócił uwagę, że szkoła w swoich działaniach jest wspomagana przez samorząd i rodziców. W ostatnim roku dzięki zaangażowaniu samorządu odmalowano salę gimnastyczną, cyklinowano i pomalowano parkiet oraz korytarze w segmencie sportowym. W poprzednim roku odmalowano klasy i cyklinowano w nich parkiety. Wykonano również odwodnienie i osuszenie ściany budynku od strony sali gimnastycznej. Dzięki staraniom samorządu w tym roku został oddany do użytku kompleks boisk „Orlik”, sukcesywnie doposaża się szkołę w pomoce dydaktyczne i księgozbiór biblioteczny. W doposażenie szkoły aktywnie włączają się rodzice: szują kostiumy i przygotowują niektóre rekwizyty wykorzystywane podczas występów artystycznych dzieci (akademie szkolne i środowiskowe, konkursy artystyczne, pikniki organizowane przez GOK w Rymanowie „Lato wszędzie”). Rada Rodziców finansuje zakup nagród książkowych, upominków i statuetek patrona szkoły wręczanych uczniom na zakończenie każdego roku szkolnego. Rodzice ufundowali i wykonali plansze przeznaczone na gazetki ściennie. Partnerzy szkoły również zwrócili uwagę, że w szkole planowane jest utworzenie siłowni oraz odwodnienie i zabezpieczenie piwnic przed wilgocią.

Należy stwierdzić, że w szkole **podejmuje się działania mające na celu wzbogacenie warunków lokalowych i wyposażenia dydaktycznego**. Dyrektor szkoły w ankiecie wyraził opinię, że wzbogaca zasoby lokalowe szkoły według istniejącego planu, który korygowany jest okazjonalnie. Przy poprawianiu warunków lokalowych ściśle współpracują ze szkołą rodzice. Organizowali zabawę sylwestrową, "opłatek" i zebrane w ten sposób środki finansowe przeznaczają na cele szkoły np. plac zabaw, czy doposażenie klas młodszych i oddziału przedszkolnego w zabawki, książki, puzzle. Również uczniowie są zaangażowani, pomagają w zasadzaniu roślin dookoła szkoły i dbają o nie.

Partnerzy szkoły podkreślili, że szkoła w ciągu ostatnich dwóch lat została odnowiona (malowanie, cyklinowanie). Wykonano również odwodnienie i osuszenie ściany budynku od strony sali gimnastycznej. Dzięki staraniom samorządu w tym roku został oddany do użytku kompleks boisk „Orlik”, doposażono szkołę w pomoce dydaktyczne m.in z projektu w zakresie indywidualizacji procesu nauczania.

Poziom spełniania wymagania: B

Wnioski z ewaluacji:

1. Pełne wykorzystanie różnych sposobów ilościowej i jakościowej analizy wyników sprawdzianu po szkole podstawowej pozwoli na podjęcie trafniejszych działań doskonalących umiejętności uczniów i da możliwość pełnego wykorzystania potencjału uczniów oraz uzyskania satysfakcjonujących wyników.
2. Wdrożenie systemowych diagnoz wiedzy i umiejętności uczniów na wszystkich zajęciach edukacyjnych pozwoli na regularne modyfikowanie działań dydaktycznych w celu osiągnięcia oczekiwanych efektów kształcenia.
3. Stosowanie przez nauczycieli aktywizujących metod i form pracy, otwartość na inicjatywy uczniów oraz promowanie postaw aktywnych pozytywnie wpływają na aktywność i zaangażowanie uczniów, zwłaszcza w działalność społeczną i charytatywną.
4. Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz respektowanie przez uczniów zasad zachowania jest dostrzegane przez wszystkich uczestników badań.
5. Systematyczna realizacja wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora we współpracy z nauczycielami, przyczynia się do sukcesywnego wprowadzania zmian w funkcjonowaniu szkoły.
6. Sposób zarządzania placówką sprzyja pracy zespołowej nauczycieli, wyzwala osobiste zaangażowanie w proces edukacyjno-wychowawczy całej społeczności szkolnej i przekłada się na pozytywny odbiór szkoły w środowisku.
7. Kreatywność dyrektora oraz duże zaangażowanie uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska lokalnego w udoskonalanie warunków lokalowych i wyposażenia szkoły wpływają na atrakcyjny wygląd budynku i terenu wokół niego, a także zapewnienie optymalnych warunków do realizacji zadań placówki.

Wymaganie	Poziom spełniania wymagania
Obszar: Efekty	
Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe	C
Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności	C
Uczniowie są aktywni	B
Respektowane są normy społeczne	B
Obszar: Zarządzanie	
Funkcjonuje współpraca w zespołach	B
Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny	B
Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie	B

Raport sporządzili:

- Witold Wyskiel
- Jadwiga Baran

Kurator Oświaty:

.....